

*Олена Геннадіївна Білоконь,
аспірантка відділу проблем
кримінального права, кримінології та судоустрою
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
ORCID: 0000-0001-5452-4035*

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА ПІДКУП, У РАЗІ УКЛАДЕННЯ УГОД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Постановка проблеми. Важливою складовою кримінально-правової протидії підкупу в Україні, який належить до корупційних кримінальних правопорушень, є встановлення обмежень у застосуванні окремих норм у разі вирішення питання про кримінальну відповідальність особи, яка вчинила відповідні протиправні дії. Так, у ст. 75 Кримінального кодексу України (далі – КК України) передбачено такий вид звільнення від покарання, як звільнення від відбування покарання з випробуванням. У частині першій цієї статті передбачено умови такого звільнення та міститься виняток, що це рішення не може бути прийнято у разі засудження особи за корупційне кримінальне правопорушення, кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією. Частина друга статті такого винятку не містить. У ній зазначено, що суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням. Таке неоднозначне формулювання зумовлює неоднозначне вирішення питання про можливість застосування ч. 2 ст. 75 КК до особи, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, у тому числі підкуп.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науці кримінального права відповідна проблема розглядалася у працях Р. Бабанли, В. Бурдіна, М. Глоби, О. Гороха, О. Житного, Г. Зеленова, О. Кваші, А. Клочка, О. Книженко, Т. Слущкої, М.-М. Яциніної та інших науковців. Водночас висловлюють діаметрально протилежні підходи стосовно вирішення питання про можливість звільнення від покарання з випробуванням особи, яка вчинила підкуп, на підставі ч. 2 ст. 75 КК.

Мета статті – дослідження точок зору науковців і підходів судової практики стосовно можливості застосування при призначенні покарання до особи, яка вчинила підкуп, положень ч. 2 ст. 75 КК.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Науковці, які досліджували проблему звільнення від відбування покарання з випробуванням, у тому числі й на підставі угод про примирення та визнання винуватості, здебільшого вбачають залежність між частинами 1 та 2 ст. 75 КК, визначаючи їх співвідношення як загальної (ч. 1) та спеціальної (ч. 2). Висновок науковців зводиться до того, що оскільки за вчинення корупційного кримінального правопорушення особа не може бути звільнена від покарання з випробуванням (ч. 1 ст. 75 КК), то вона не може бути звільнена й від покарання з випробуванням у разі укладення угоди про визнання винуватості чи угоди про примирення, якою власне узгоджено застосування такого заохочення (компромісу) (Р. Бабанли [1, с. 358], В. Бурдін [2, с. 239], Г. Зеленов, О. Кваша [3], О. Книженко [4, с. 119–120], Т. Слущка [5] та ін.).

Наприклад, Г. Зеленов та О. Кваша пишуть, що визначення змісту ч. 2 ст. 75 КК має відбуватися шляхом встановлення її системних зв'язків з іншими нормами і насамперед з положеннями ч. 1 цієї статті. Протилежне означатиме порушення системного способу тлумачення норм права [3]. О. Книженко тлумачить положення частин 1 та 2 ст. 75 КК також єдино та системно, відзначаючи,

що «заборон щодо можливості укладення угоди у кримінальному провадженні про корупційні злочини немає. Прокурор, керуючись положеннями Загальної частини КК України, під час укладення угоди про примирення або про визнання вини може узгодити вид та розмір покарання, проте він не може узгодити звільнення від відбування покарання з випробуванням» [4, с. 120]. М. Глоба, підтримуючи у цілому ідею про те, що неможливо звільнити особу від відбування покарання з випробуванням на підставі укладення угоди у разі вчинення нею корупційного кримінального правопорушення, мотивує свою точку зору як поглядами інших науковців, так і тим, що «таке розуміння умов застосування даного виду звільнення повністю узгоджується з кримінально-правовою політикою держави у сфері протидії корупції, зокрема з Антикорупційною стратегією, на виконання якої й були спрямовані зміни, внесені, у тому числі, і до ст. 75 КК». Окрім того, цей науковець відзначає, що «положення ч. 2 ст. 75 КК потрібно системно тлумачити і застосовувати не тільки у співвідношенні з приписами ч. 1 ст. 75 КК, а й з іншими приписами КК, зокрема з положеннями ст. 69 КК, у ч. 1 якої міститься заборона щодо призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, за вчинення корупційних правопорушень без будь-яких обмежень, тобто і у разі укладення відповідної угоди» [6, с. 165–166]. О. Горох вважає, що «очевидно, що як домовленості сторін угоди під час узгодження покарання не мають виходити за межі загальних та спеціальних засад призначення покарання, встановлених законом України про кримінальну відповідальність (абз. 2 п. 12 зазначеної постанови Пленуму), так і у разі вирішення питання про звільнення від відбування покарання з випробуванням домовленості сторін угоди не можуть виходити за межі загальних засад звільнення від покарання. Такими засадами застосування цього кримінально-правового заходу на сьогодні є те, що у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням суд додатково має врахувати вид та міру покарання, призначені судом за злочин, який не має бути корупційним» і робить висновок, що «засудження за корупційний злочин, вчинений після 25.01.2015, зокрема у разі затвердження угоди про примирення або про визнання вини, виключає можливість звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням» [7, с. 183]. Цю точку зору поділяють і інші науковці, які присвятили своє дослідження як проблемам кримінального права (наприклад, М.-М. Яциніна) [8, с. 167], так і проблемам кримінального процесуального права (зокрема, А. Чугаєвська) [9, с. 129].

Проте на сьогодні має місце й інший підхід. Наприклад, з точки зору О. Житного та А. Клочка, частини 1 та 2 ст. 75 КК слід тлумачити окремо. Ці науковці не вказують, що у кримінальному законі відсутня «пряма заборона на звільнення від відбування покарання із випробуванням за вчинення корупційних злочинів на підставі угод про визнання винуватості щодо корупційних злочинів». Вони резюмують: «відмова особі, яка засуджується за злочин, передбачений приміткою до ст. 45 КК, у звільненні від відбування покарання на підставі ч. 2 ст. 75 КК, може бути законною лише за умови внесення відповідних змін до законодавства» [10, с. 112].

Проте розмірковування О. Житного та А. Клочка щодо подальших перспектив обмеження у узгодженні сторонами угод про примирення та визнання винуватості звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні злочини, є діаметрально протилежними. Наприклад, ці вчені, як вказувалося вище, у цілому допускають можливість застосування ч. 2 ст. 75 КК за вчинення корупційних кримінальних правопорушень. Тоді як вважають, що такий підхід є не виправданим з огляду на посилення кримінальної відповідальності за вказані правопорушення, яку провадить на сьогодні Україна [10, с. 113]. Водночас Р. Бабанли, який у цілому вказує на те, що ч. 2 ст. 75 КК неможливо застосувати у разі засудження особи за вчинення корупційного кримінального правопорушення, має думку, що такий підхід не можна вважати оптимальним, оскільки він є фрагментарним. Адже «навіть чи корупційні кримінальні правопорушення є єдиним видом кримінальних правопорушень, при яких звільнення від відбування покарання застосовувалось необґрунтовано». Водночас учений вказує, що «таке рішення законодавця позбавлено логіки з позицій ієрархії соціальних цінностей, які охороняються кримінальним законом, оскільки за чинною заборонаю застосовувати умовне покарання до осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення, таке покарання може застосовуватися до осіб, що вчинили кримінальне правопорушення, наслідком якого є позбавлення життя особи» [1, с. 366].

Вищий антикорупційний суд (далі – ВАКС) займає позицію, що ч. 2 ст. 75 КК може застосовуватися у разі вчинення корупційного кримінального правопорушення. Так, згідно з вироком ВАКС

від 22.11.2021 у справі № 369/10560/17 відзначається, що ч. 1 ст. 75 КК поширюється на загальний порядок розгляду кримінальних проваджень, а ч. 2 ст. 75 КК застосовується до особливого порядку ухвалення вироку на підставі угоди і виключення, яке передбачене частиною першою «крім випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення», в даному випадку не може бути застосованим імперативно. Колегія суддів ВАКС допускає, що за певних конкретних обставин суд, розглядаючи угоду щодо корупційних кримінальних правопорушень, може прийти до переконання, що застосування такого виключення буде необхідним. Таким чином, колегія суддів ВАКС дійшла переконання про можливість застосування ч. 2 ст. 75 КК у цьому кримінальному провадженні [11].

Аналогічне рішення було прийнято у вироку ВАКС від 20.04.2021, в якому рішення про застосування ч. 2 ст. 75 за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК, обґрунтовано тим, що у ч. 2 ст. 75 КК законодавець не визначив обмежень, як у ч. 1 цієї статті. Окрім того, як зазначено у цьому вироку, загальні засади призначення покарання, визначені ст. 86 КК, наділяють суд правом вибору однієї із форм реалізації кримінальної відповідальності – призначити покарання або звільнити від покарання чи від його відбування, завданням яких є виправлення обвинуваченого та запобігання новим кримінальним правопорушенням. Ця функція за своєю правовою природою є дискреційною, оскільки потребує врахування та оцінки конкретних обставин справи, ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особи винного, обставин, що впливають на покарання. Реалізація цієї функції становить правозастосовну інтелектуально-вольову діяльність суду, в рамках якої приймається рішення про можливість застосування ст. 75 КК, за змістом якої рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням суд може прийняти лише у випадку, якщо призначено покарання певного виду і розміру, враховано тяжкість кримінального правопорушення, особу винного та інші обставини справи, і всі ці дані у сукупності спонукають до висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання [12].

Поділяємо підхід у науці кримінального права та у судовій практиці, який зводиться до можливості застосування ч. 2 ст. 75 КК до осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення, у т.ч. підкуп. Він обґрунтовується таким.

По-перше, зміни тексту частин 1 та 2 ст. 75 КК здійснювалося різними коригуючими законами, що свідчить про те, що законодавець розглядає норми, які вміщені у вказаних частинах як самостійні кримінально-правові приписи.

По-друге, у ч. 1 ст. 75 КК йдеться про засудження особи за вчинення кримінального правопорушення, тоді як у ч. 2 цієї статті – про затвердження у кримінальному провадженні угоди про примирення або угоди про визнання винуватості. Вочевидь, засудження та затвердження угод у кримінальному провадженні мають різну кримінальну процесуальну природу. Так, у ст. 373 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) визначається, що існує два види вироків у кримінальному провадженні, а саме обвинувальний та виправдувальний. Згідно з ч. 2 цієї статті обвинувальний вирок ухвалюється судом, якщо обвинувачений визнається винуватим у вчиненні кримінального правопорушення. У такому разі обвинуваченому суд призначає покарання, звільняє від покарання чи від його відбування у випадках, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, або застосовує інші заходи, передбачені законом України про кримінальну відповідальність. Водночас відповідно до ст. 475 КПК допускається ще третій вид вироків у кримінальному провадженні – вирок на підставі угоди. У цілому він повинен відповідати вимогам, що висувуються до обвинувальних вироків, водночас він може містити певні особливості, передбачені у ч. 3 ст. 475 КПК.

По-третє, угоди про визнання винуватості та про примирення виступають однією із форм кримінального процесуального компромісу, застосування якого набуває все більшого поширення на терені нашої держави. При цьому держава, з одного боку, повинна бути зацікавлена, а з другого – має зацікавити особу, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, співробітничати з органами влади у викритті інших осіб, які були причетними до вчинення корупційного кримінального правопорушення, які беруть участь у певній корупційній схемі тощо. Держава, наприклад, має гарантувати, а особа, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, усвідомлювати, що сторони угоди про примирення чи угоди про визнання винуватості можуть не лише узгодити призначене покарання, а й узгодити можливість звільнення від покарання з випробуванням.

При цьому, вочевидь, позиція обвинуваченого, який іде на компроміс з органом кримінального переслідування, не повинна зводитися виключно до визнання своєї вини. Така особа повинна бути достатньо активною та засвідчувати своєю активною позицією бажання здійснювати співробітництво з таким органом. Окремі норми-запобіжними у цьому сенсі КПК містить. Наприклад, згідно з пунктами 1–3 ч. 4 ст. 469 КПК угода може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, нетяжких злочинів, тяжких злочинів та особливо тяжких злочинів; особливо тяжких злочинів, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) за умови викриття підозрюваним чи обвинуваченим іншої особи у вчиненні злочину, віднесеного до підслідності НАБУ, якщо інформація щодо вчинення такою особою злочину буде підтверджена доказами; особливо тяжких злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб, організованою групою чи злочинною організацією або терористичною групою за умови викриття підозрюваним, який не є організатором такої групи або організації, злочинних дій інших учасників групи чи інших, вчинених групою або організацією злочинів, якщо повідомлена інформація буде підтверджена доказами.

Водночас слід погодитися з точкою зору М. Сіроткіної, яка поряд з угодами про визнання винуватості у провадженні щодо кримінальних проступків, нетяжких і тяжких злочинів пропонує виокремлювати угоди про співробітництво в усіх категоріях кримінальних проваджень [13, с. 6]. На думку М. Сіроткіної, для угод про співробітництво «на перше місце, окрім беззастережного визнання підозрюваним чи обвинуваченим своєї винуватості, виступає готовність до співпраці зі стороною обвинувачення, причому в усіх категоріях кримінальних правопорушень, що вчинені або готуються. Але насамперед це стає важливим при викритті діяльності організованих злочинних угруповань, терористичних груп чи екстремістських організацій, що в сучасних реаліях нашої держави є вельми важливим та актуальним» [13, с. 255]. До цієї думки додамо й те, що досягнення позитивної мети внаслідок укладення угоди про співробітництво є надзвичайно важливим і в кримінальних провадженнях про корупційні кримінальні правопорушення. Адже корупція, як відомо, є однією з актуальних загроз національній безпеці України. А тому, на нашу думку, надзвичайно важливою є точка зору М. Сіроткіної щодо запровадження у КПК такого виду угод, як угоди про співробітництво з органом переслідування, які повинні укладатися за наявності інших умов порівняно з угодами про визнання винуватості, яку слід «виділити окремо та чітко врегулювати як процесуальний порядок укладення такої угоди, її зміст, наслідки укладення та затвердження угоди, а також порядок судового провадження на підставі такої угоди і наслідки її невиконання» [13, с. 258].

Висновки. Таким чином, вважаємо, що з урахуванням відсутності обмеження щодо застосування ч. 2 ст. 75 КК до особи, яка вчинила підкуп, як і будь-яке інше корупційне кримінальне правопорушення, звільнення судом від відбування покарання з випробуванням особи, яка вчинила підкуп, у разі затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням, є правомірним. Запропоновано доповнити ч. 2 ст. 75 КК другим реченням такого змісту: «Правила, передбачені цією частиною статті, застосовуються у разі затвердження судом угоди про примирення чи визнання винуватості у кримінальному провадженні про корупційне кримінальне правопорушення та кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією».

Список використаних джерел

1. Бабанли Р. Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади: монограф. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Бурдін В. М. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні злочини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія Юридична. 2015. № 3. С. 233–244.
3. Зеленов Г. М., Кваша О. О. Недоліки судової практики в частині звільнення від відбування покарання з випробуванням за вчинення корупційних злочинів. *Судебно-юридическая газета*. 2020. 28 груд. URL: <https://cutt.ly/0YQnzKk>

4. Книженко О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням та укладання угод у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2015. № 1. С. 115–121.
5. Слущка Т. І. Щодо застосування ст. 75 КК до засудженого за вчинення корупційного злочину у кримінальному провадженні на підставі угоди. URL: <https://cutt.ly/pYQnsyF>
6. Глоба М. М. Застосування угод про примирення та визнання винуватості у кримінальному праві України: дис. ... доктора філософії: 12.00.08; Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2021. 228 с.
7. Горох О. П. Звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.08; Національний університет «Києво-Могилянська академія», Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2019. 674 с.
8. Яциніна М.-М. Зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями за Кримінальним кодексом України (ст. 364, 364-1, 365-2 КК України): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08; Львівський національний університет ім. Івана Франка; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Львів, 2021. 241 с.
9. Чугаєвська А. В. Процесуальний порядок звільнення від відбування покарання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08; Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2020. 255 с.
10. Житний О. О., Ключко А. М. Деякі проблеми звільнення від відбування покарання з випробуванням особи, яка засуджується за корупційний злочин. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2017. Вип. 24. С. 111–114.
11. Вирок Вищого антикорупційного суду від 22.11.2021 у справі № 369/10560/17 (провадження № 1-кп/991/156/19). URL: <https://cutt.ly/TYEa1Om>
12. Вирок Вищого антикорупційного суду від 20.04.2021 року у справі № 991/2509/21 (провадження № 1-кп/991/17/21). URL: <https://cutt.ly/CLuQT6V>
13. Сіроткіна М. В. Теорія та практика реалізації права на компроміс у кримінальному процесі України: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.09; НДІ публічного права. Київ, 2021. 497 с.

References

1. Babanly R. Sh. Pryznachennia pokarannia v Ukraini: teoretyko-prykladni zasady: monohraf. Chernihiv: Desna Polihraf, 2019. 488 s.
2. Burdin V. M. Zviltennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam za koruptsiini zlochyny. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. Serii Yurydychna. 2015. № 3. S. 233–244.
3. Zelenov H. M., Kvasha O. O. Nedoliky sudovoi praktyky v chastyni zvilnennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam za vchynennia koruptsiinykh zlochyniv. *Sudebno-yurydycheskaia hazeta*. 2020. 28 hrud. URL: <https://cutt.ly/0YQnzKk>
4. Knyzhenko O. O. Zviltennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam ta ukladannia uhod u kryminalnomu provadzhenni shchodo koruptsiinykh zlochyniv. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav im. E. O. Didorenka*. 2015. № 1. S. 115–121.
5. Slutska T. I. Shchodo zastosuvannia st. 75 KK do zasudzhenoho za vchynennia koruptsiinoho zlochynu u kryminalnomu provadzhenni na pidstavi uhody. URL: <https://cutt.ly/pYQnsyF>
6. Hloba M. M. Zastosuvannia uhod pro prymyrennia ta vyznannia vynuvatosti u kryminalnomu pravi Ukrainy: dys. ... stup. doktora filosofii: 12.00.08; Natsionalnyi yurydychnyi universytet im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv, 2021. 228 s.
7. Horokh O. P. Zviltennia vid pokarannia ta yoho vidbuvannia za kryminalnym pravom Ukrainy: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.08; Natsionalnyi universytet «Kyievo-Mohylianska akademiiia», Instytut derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv, 2019. 674 s.
8. Iatsynina M.-M. Zlovzhyvannia vladoiu, sluzhbovym stanovyshechem abo povnovazhenniamy za Kryminalnym kodeksom Ukrainy (st. st. 364, 364-1, 365-2 KK Ukrainy): dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08; Lvivskiyi natsionalnyi universytet im. Ivana Franka; Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Lviv, 2021. 241 s.
9. Chuhaievskia A. V. Protsesualnyi poriadok zvilnennia vid vidbuvannia pokarannia: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08; Natsionalna akademiiia vnutrishnikh sprav. Kyiv, 2020. 255 s.
10. Zhytnyi O. O., Klochko A. M. Deiaki problemy zvilnennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam osoby, yaka zasudzhuetsia za koruptsiinyi zlochyn. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina*. Serii «Pravo». 2017. Vyp. 24. S. 111–114.
11. Vyroky Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu vid 22.11.2021 u spravi № 369/10560/17 (provadzhennia № 1-kp/991/156/19). URL: <https://cutt.ly/TYEa1Om>

12. Vyrok Vysshchoho antykoruptsiinoho sudu vid 20.04.2021 roku u spravi № 991/2509/21 (provadzhennia 1-кp/991/17/21). URL: <https://cutt.ly/CLuQT6V>
13. Sirotkina M. V. Teoriia ta praktyka realizatsii prava na kompromis u kryminalnomu protsesi Ukrainy: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.09; NDI publichnoho prava. Kyiv, 2021. 497 s.

Білоконь О. Г. Звільнення від відбування покарання з випробуванням особи, яка вчинила підкуп, у разі укладення угод у кримінальному провадженні

Стаття присвячена дослідженню проблеми звільнення від відбування покарання з випробуванням особи, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, у тому числі підкуп, у разі укладення угод у кримінальному провадженні (угоди про примирення та угоди про визнання винуватості). Відповідні питання неоднозначно вирішуються у теорії кримінального права та у судовій практиці. Наведено точки зору науковців, які по-різному вирішують це питання. Неможливість звільнення за ч. 2 ст. 75 КК України обґрунтовується здебільшого тим, що частини 1 та 2 цієї статті містять одну норму, а у ч. 1 ст. 75 цього Кодексу міститься заборона її застосовувати у такому випадку. У статті наводяться аргументи на користь іншого підходу, зокрема, з урахуванням відсутності обмеження щодо застосування ч. 2 ст. 75 КК до особи, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, а також з огляду на правову природу кримінального процесуального компромісу. Запропоновано зміни у ч. 2 ст. 75 КК України, а також у КПК України щодо запровадження угоди про співробітництво.

Ключові слова: підкуп, корупційне кримінальне правопорушення, звільнення від покарання з випробуванням, угода про визнання винуватості, угода про примирення.

Bilokon O. G. Exemption from serving a sentence with probation of a person who committed bribery, in case of concluding agreements in criminal proceedings

The article is devoted to the study of the problem of release from probation of a person who has committed a corruption criminal offense, including bribery, in the case of entering into agreements in criminal proceedings (reconciliation agreements and plea agreements). Analyzed two different approaches that exist today in the theory of criminal law and in law enforcement practice regarding the possibility / impossibility of release from serving a sentence with probation of a person who committed a corruption criminal offense, based on part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine.

The first approach is that determining the content of Part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine should be done, first, by establishing its systemic connections with the provisions of Part 1 of this article. In addition, scientists suggest that the provisions of Part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine should be systematically interpreted also with other provisions of this Code, in particular with the provisions of Art. 69 of the Criminal Code of Ukraine, part 1 of which contains a prohibition on the imposition of a lighter punishment than that prescribed by law for committing corruption offenses without any restrictions, that is, even in the case of concluding a corresponding agreement. The opposite interpretation, according to supporters of the first approach, indicates a violation of the systematic way of interpreting legal norms.

Scientists who adhere to a different approach note that parts 1 and 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine should be interpreted separately. At the same time, they note that part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine does not directly prohibit exemption from serving a sentence with probation for committing corruption crimes based on plea agreements for corruption crimes. In the opinion of these scientists, the refusal of a person convicted of a crime provided for in the footnote of Article 45 of the Criminal Code of Ukraine to be released from serving a sentence based on part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine can be legal only if appropriate changes are made to the legislation. This approach is also followed in the judicial practice of the High Anti-Corruption Court.

The article actually supports the second of the above approaches and substantiates it, in particular, by different adjustments to parts 1 and 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine, the legal nature of the criminal procedural compromise. Arguments are given in favor of distinguishing a new type of agreement in criminal proceedings in the Criminal Procedure Code of Ukraine - an agreement on cooperation.

In order to avoid different approaches, it is proposed to amend Part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: bribery, corruption criminal offense, release from sentence with probation, plea agreement, settlement agreement.

DOI: 10.33663/2524-017X-2022-13-57